

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

XXII. Quod semel placuis, ampliùs displicere non potest.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

to, l. 1. §. 2. ff. *Depositum*, imo & in mandato ac societate; nam & in his, quavis nominati contractus sint, re adhuc integra sive, antequam alterius interesse caperit, poenitentia admittitur, §. *Mandatum* 11. *Instit. de Mandato* & §. *Manet* 4. *Instit. de Societ.* In ultimis voluntatibus; quia hæ ambulatoriæ sunt usque ad supremum vitæ exitum, l. *Quod si* 4. ff. *de Adim. & transfer. leg.* usque adeo; ut testator, ne à priori voluntate recedere valeat, se lege constringere ipse non possit, l. *Si quis* 22. pr. ff. *de Legat.* 3. Quin, licet ad hæreditatem semel repudiatam regressus non detur, hæredi tamen suo, qui ab hæreditate paterna abstinuit, ad eam reditus intra triennium permittitur: dummodo res hæreditariæ non fuerint alienatæ, l. *in. C. de Repud. hæredit.* In sententia interlocutoria, quam is, qui tulit, revocare valet, c. *Cum cessante* 60. *de Appellat.* & l. *Quod iussit* 14. ff. *de Re iudic.* quod interloquendò officio suo nondum sit perfunctus, sed in eodem negotio iudex esse perseveret. In appellatione, à qua semel interposita recedere appellanti vetitum non est, l. *Si quis libellos* 28. C. *de Appellat.* In aliis casibus non paucis, in quibus ab eo, quod semel placuit, recessus iure conceditur, præsertim ex nova causa superveniente vel de novo ad notitiam perveniente; cum, quæ de novo emergunt, novo indigeant auxilio, c. *Pastoralis* cit. & l. *De atate* 11. §. 8. ff. *de Interrogat. fac.*

Quæ contra præsentem Regulam adducuntur, fere exempla sunt actuum nondum ita perfectorum; ut ex ipsis alteri jus sit quaesitum: vel sunt casus, proximè relatorum instar, excepti à iure, poenitentiam, recessumque ab eo, quod semel placuit, ex iusta causa specialiter permitte.

REGULA XXII.

Non debet aliquis alterius Odio prægravari.

SUMMARIUM.

1. Odii nomen denotat damnum & pœnam.
2. Sensus & ratio Regule.
3. Quam varia instantia ex Divino,
4. Et humano iure de prompta diffidit reddunt.
5. Declarantur instantia ex Divino;
6. Ex humano Ecclesiastico,
7. Et imperiali iure petita.
8. Subintelligenda est clausula, Nisi causa subdit.

Odii nomine hic aliqui damnum: I. alii pœnam, & rursum alii, nec malè exaudiunt utrumque; eoque prægravari intelligunt illam, cui vel aufertur aliquod bonum, vel malum infertur. Vnde Regule sensus est, *Ob alterius ma-* 2. *Id quidpiam gerentis vel delinquentis factum, alius qui ejus nec socius nec particeps est, pœnam, damnum, aliudve incommodum sentire non debet; Factum enim cuique suum, non alienum, nocere debet, Regula est 155. in Pandectis adeo, ut neque filius patris, neque filii iniquitatem patris portet, Ezechiel. .cap. 18. v. 20. neque uxor teneatur pro marito, l. Ob maritorum 2. & l. Cum te 3. C. Ne uxor pro mariti. neque delictum personæ in Ecclesiæ vel Monasterii damnum redundet, Reg. 76. in 6. sed Peccata suos teneant auctores: nec ulterius progredatur metus, quam reperitur delictum, ut Regiè omnino Arcad. & Honorius; Impp. constituerunt l. Sancimus 22. C. de Penis. Ratio Regule est; quia*

est; quia Justitiæ est, jus suum cuique tribuere, aduersus vim atque injuriam tueri innocentes, pœnis cœercere nocentes, & præstantibus virtute præmia impertiri: quod non implet, qui unius odio finit prægravari alium: qui ex facto non suo damnus alicui & incommodum infert, & in pœnarum unius sceleri debitaram societatem trahit eum, qui à culpa est immunis; quod enim ad virtutem superesset illicitum, *Quis locus innocentia, si alienum crimen maculet & inficiat neficientem? can. Quis locus. 1. q. 4.*

3. Nihilominus quis non immeritò ambigat, an pro Regula fortius ista, quàm aduersus eam militent exempla Divini, & humani Juris Constitutiones. In sacra profectò Historia peccante Cham Channan quoque; ejus filio Noe maledixit, *Genes. cap. 7. v. 5.* prævaricante Achan populus Israël in manus hostium traditus est, *Josue cap. v. 5.* filiorum suorum, populum à sacrificio retrahentium, odio gravatus Heli à sella decidit retrorsum, & fractis cervicibus expiravit, *1. Reg. cap. 4. v. 18.* & peccante David, gladius Domini defævit in populum, multis millibus consumptis, *2. Reg. cap. 24. v. 18.*

4. Jure humano Ecclesiastico ex illegitimo thoro procreati à sacris Ordinibus removentur, *c. 1. Sc. de Filiis presbyt.* filij matris, & patris hæretici etiam nepotes ad beneficia Ecclesiastica & officia publica non admittuntur, *c. Quicumque 2. §. Hæretici Sc. Statutum 11. de Hæreticis in 6.* & propter civitatis, Episcopum suum sacrilegè necantis, immanitatem Ecclesia statu suo dejecta & privata est dignitate Episcopali, *can. Nos. itaque 29. q. 2.* Imperiali Jure Majestatis violatæ rei parentis infamia portecta est ad filios; qui à materna quoque avitæque & propinquorum successione repelluntur, *l. Quisquis 5. C. ad L. Jul.*

Majest. uxore Præconsulis delinquente ratio; & vindicta exigitur à marito, *l. Observare 4. §. 2. ff. de Offic. Præconsul & procuratoris, appellandi fatalia labi sinentis, negligentia nocet domino; ut iis jam lapsis provocans non audiatur, l. 1. §. fm. ff. Quando appelland. sit.*

5. Exempla hæc & instantiæ ad eò ponderosæ sunt; ut præsentis Regulæ non declarationem tantum admittant, sed exigant restrictionem; quantumvis enim ad æternam suo tantum scelere promeriti à Deo condemnentur, temporali tamen pœnâ quandoque involuuntur alii: vel; quòd extra crimen, licet esse videantur, revera tamen non sint instar Heli, sacerdotis melius quàm patris officio perfuncti. Vnde factum; ut, cum liberorum prævaricantium correctione ipse negligeret, ad eorum iniquitatè in se quoque vindicandam Deum provocaret: vel; quòd licet nec socii nec participes fuerint ejusdem, aliis tamen sceleribus iram & ultionem Divinam promeriti sint: vel; quòd ad delinquentem aliquò modò, ut filij & subditi, ad patrem vel Principem, pertineant, in illoque peccatum sit commissum, sicut à Davide populi sui numeratione commissum peccatum Deus illius diminutione est ultus: vel; quòd aliorum afflictionem acerbius ferat delinquens: & qui propter ipsum affliguntur, pœnæ temporalis patientià æternam felicitatem facilius consecuturi, à sceleribus deterrendi & ad pœnitentiam agendam pro peccatis excitandi prævideantur. Quare vel tales alieni sceleris aliquò modò participes & alienorum criminum rei fuerunt, vel non? Si prius, quæ patiuntur, pœnæ rationem tam ipsorum quàm eorum, pro quibus puniuntur, respectu habent. Si posteriùs, patiuntur, quæ ipsorum respectu solius medicinæ; pœnæ verò rationem tantum habent ratione eorum, pro quibus pati-

patiuntur; secundum D. Thomam 1. 2. q. 87. art. 1.

6. Ab humana etiam potestate, licet mortis, tam naturalis animam à corpore, quam spiritualis hominem à fidelium communiione separantis, gladiò soli nocentes puniantur, juxta illud, *Anima que peccaverit, ipsa morietur*, Ezechiel. cap. 18. V. 6. can. *Si habes 24. q. 3. Sc. Romana 5. V. fin. de Sent. excom. in 6.* ex justa tamen eaq; gravi causa Ecclesia illegitimos & hæreticorum filios ab Ordinibus ac beneficijs removet, cum; quòd metuat; ne imitatores sint incontinentiæ ac perfidiæ paternæ: tum verò favore Divini cultus & Sacramentorum, quæ ut dignè administrantur, committi decet personis, de quarum honesta conversatione ac virtute præsumi potest. Eadem dignitatis Episcopalis ademptione solam civitatem, Pontificalis cædis iteratæ ream, punivit, can. *Ita non cit.* non ipsam Ecclesiam materialem, culpæ pœnæque incapacem. Vnde respectu istius ademptio illa, & respectu illegitimè atque hæreticis natorum ad Ordines ac beneficia inhabilitas, non habet rationem pœnæ: sed damni, ex alieno factò quandoque imminetis.

7. Legibus etiam Imperialibus ex justa causa Imprimis læsæ Majestatis rei filiorum damno coercerentur; quòd in his paterni criminis timeant exempla, & parentes amore liberorum atrocissimi ejus criminis non capturos consilia, imò nec cogitationem admissuros confiderent. De in uxoriam culpam vindicant in maritis ad provincias ituris; quòd hi affectus in temperantiâ & indulgentiâ suâ ad sordes aliæque delicta ansam illis præbere & in culpa esse, præsumantur. Bruneman. in l. *Observare cit. n. 4.* Demum procuratoris, in tempore non appellantis, negligentia domino nocet favore rei judica-

tæ: cujus major ratio quàm damni in dōminum redundantis habetur; quòd dōminus illum spontè elegerit, §. *fin. Institut. de Societ.* Accedit; quòd dōminus, si procuratorem appellationis omissione deliquisse notorium sit, vel legitimè probeatur, ipsum ad damni resarcitionem valeat convenire: &, si solvendo non sit, ejus culpam domino non obesse, Bartol. in 1. §. *fin. cit.* & huic in integrum restitutioni auxiliò succuri cum ex clausula generali cum Gaill. *Lib. 1. observat. 139 n. 10.* & Mævio p. §. *Decis. 270.* velit Bruneman. in l. 1. *cit. n. 19.*

Ex hæcenus deductis liquet, proxime sequenti expressam clausulam, *Nisi subsit causa*, in proposita Regula subaudiendam; cum, jure ex justa causa disponente, alieni criminis odiò aliquando alios gravari & damnum sentire, sit exploratum.

REGULA XXIII.

Sine Culpa, nisi subsit Causa, non est aliquis puniendus.

SUMMARIUM.

1. Regula sensus & ratio.
2. Exceptio ab ea exemplis declarata.
3. Et firmata ratione.

Istius tenore duas Regulas aliqui: 1. alii melius cum Dyno n. 1. & Canisio *pr.* Regulam cum exceptione contineri, volunt.

Regulæ sensus est, *Nemini pena infligenda est propter alium vel omissionem, qua dolò & culpâ vacat.* Ratio plana est; quia, ubi non est dolus nec culpa, ibi non est delictum, c. *Cum voluntate 54. de Sent. excom.* ubi autem delictum seu peccatum